

Malalts de felicitat

Cèlia Suñol va néixer a Barcelona el 1899, va morir el 1986 i va ser enterrada a l'Ametlla del Vallès

PRIMERA PART
Cèlia Suñol

Editorial: Adesiara Martorell, 2015
Pàgines: 402
Preu: 22 euros

Benvinguda reedició d'una història d'amor profunda, intensa, dramàtica, autobiogràfica i amb permanent dolor físic i psíquic que va trastocar l'assassinada literatura catalana després de la Guerra Civil. *Primera part*, escrita en un dels moments més crítics que passava el país i la seva autora, va guanyar la primera edició del premi Joanot Martorell el 1947, que després es va transformar en el prestigiós premi Sant Jordi.

La novel·la està estructurada en nou capítols, centrada en la dècada del 1920, i té dues parts totalment diferenciades. Una primera en què Helena, la protagonista narradora, ressalta la felicitat que va viure en una infància, adolescència i joventut envejables, dins d'una societat masculinitzada i en què rep una educació familiar i escolar laica i d'ampla volada. La seva dèria és aprendre idiomes per poder viatjar en llibertat i llegir autors com Perrault, Verne, Stevenson i Wilde, alguns en la seva llengua original, a més de Maragall i Pereda. Una formació que li genera una mentalitat cosmopolita, una consciència social i feminista notable i una llibertat de moviments impensable per una noia en la Catalunya de l'època, en què la meitat de la població femenina era analfabeta. El fet de perdre la mare als 13 anys i el pare als 19

va fer-la madurar i un amor fallit li va refredar la febre sentimental de l'adolescència.

Però el relat agafa força quan Helena contrau la tuberculosi i té mitjans suficients per combatre-la en els prestigiosos sanatoris suïssos, on anava a guarir-se mig món occidental adinerat. Una primera estada en un dels millors hotels de Davos li ampliarà la visió del món, renegarà de la classe opulenta amb què conviu i millorarà la seva malaltia. Canviarà de residència i de ciutat més d'una vegada fins que topa-

rà amb el jove danès Ole Jensen, amb qui encetarà una amistat que es transformarà en una història d'amor profund i visceral. Els vaivens de la malaltia comuna aprofundiran una estimació que creixerà paral·lelament al dolor i deteriorament físic de cada moment. Un amor totalment altruista: "No hauré estimat ningú com a tu... A tu, que he estimat sense saber si demà series encara meu, sense esperar res, sense demanar res, pel goig i el sol turment d'estimar-te", dirà Helena a Ole.

És una primera novel·la de maduresa que deixa entreveure la voracitat lectora i vital d'autora. I no vol enganyar a ningú, ja que ella mateixa cita en el relat la *Muntanya màgica*, de Thomas Mann, amb la qual manté alguns paral·lelismes. Però l'obra és també deutora dels poetes francesos i de la millor literatura alemanya i anglesa del moment que l'autora havia assimilat i assaborit.

La lectura de *Primera part* deixa un mal regust en saber que no podrem llegir mai la *Segona part*, en què s'havia basat Cèlia Suñol per justificar el títol del llibre. Les dificultats de supervivència de l'autora en aquella negra nit del postfranquisme la van obligar a fer molts treballs de traducció i altres feines mal remunerades per sobreviure. Queda, tanmateix, la satisfacció d'haver llegit l'obra sense les mutilacions patides per la censura franquista, cosa que no van poder fer els lectors de l'única edició que hi havia fins ara de la novel·la. *

Vocació de 'best-seller'

Si es confirma que el Guillem Martí Masana que l'últim dia de l'any passat va constituir com a accionista majoritari i administrador únic l'empresa GM Solving Network SL és el mateix Guillem Martí llicenciat en la doble titulació de dret i administració d'empreses que signa aquesta obra de l'editorial Planeta (posada a la venda per la divisió de Columna, en català, i de Destino, en castellà), podríem trobar-nos al davant d'un pas de rosca més del procés d'engarrotament de la literatura catalana.

L'empresa, operativa des de l'1 de gener d'enguany, sembla feta expressament per

gestionar la fiscalitat d'uns beneficis que, si tot rutlla com es programa, podrien compensar les dotacions econòmiques dels premis amb què el conglomerat editorial del propietari de *La Razón*, del plorat José Manuel Lara Bosch, sol pagar els autors principals del negoci. Els premis Sant Jordi, Lull, Bertrana, Luján, Pla, Sant Joan i algun altre, no abastant, encara, d'una manera desacomplexada el gènere que apunta *Cremeu Barcelona!* poden donar pas, si l'estratègia comercial, com és previsible, funciona, a una manera de pagar els escriptors més adequada als temps d'enginyeria fi-

Guillem Martí, davant el refugi antiaeri 307 de Barcelona ACN